

HERFSTWANDELING IN DE GASTHUISBOSSEN (ZILLEBEKE)

Wandelen in de Gasthuisbossen (A) is een top natuurwandeling. De verspreide bossen (acht bosdomeinen met een totale oppervlakte van 245 ha) vormen samen met de akkers en weiden het dominerende landschapsbeeld tijdens deze wandeling. Het gebied ligt op een heuvelrug die de waterscheidingskam vormt tussen het IJzer- en het Leiebekken. Het panorama van het licht golvende landschap, belicht door de zachte herfstzon, streelt de ogen. De grote en dynamische biodiversiteit van de gemengde bossen, oud-bosplanten, heiderelicten en de vele waterpartijtjes zorgen voor een extase in de natuurbeleving. De begraafplaatsen van de duizenden soldaten nopen de wandelaar tot sereniteit. Laat het echter voor de wandelaar een reflectie zijn dat die serene rust, de dood van miljoenen onschuldige mensen toedekt die het gevolg is van de machtswellust van enkelen. Daarom, sta eens stil in het bos. Hoor de melodie van de wind die de hoge, ranke boomkruinen doet dansen. Kijk naar het kleurrijke cabaret van zonnestralen, de werveling van de wolken omzeilend, die zacht de bomen gaan strelen. Dergelijke natuurbeleving wist de wreedheid in je weg en maakt je weer tot mens.

BESCHRIJVING

① De parkeerplaats is afgezoomd met vooral tamme kastanje. Vind bijna op het einde van de parkeerplaats een doorgang tussen de bomen bij een infobord en een knooppuntenpaal (richting Knp 29). Steek de Wervikstraat over en stap de brede onverharde, met jonge bomen afgezoomde laan op. We wandelen door een brede laan van het Zwarte Leenbos. Het Zwarte Leenbos is een gemengd bos, ongeveer 15,6 ha groot. Kun je de verschillende boomsoorten herkennen? Op de bodem langs de randen van de laan vind je vooral heksenkruid en nagelkruid. Stap na een wandelsluis een weide in. Een tweede sluis voert ons tot aan de Pappotstraat. Steek de straat over en via een sluis bij een jonge linde komen we terug in een weide. Stap naar een volgende sluis bij het Groenenburgbos toe. Hou rechts om Knp 30 te volgen. Let op de grove den rechts en het adelaarsvaren (B). Hou bij Knp 30 links om naar Knp 43 te stappen. We wandelen hier onder statige beuken (C).

Houd links bij het bereiken van de Vijfwegenstraat en een infobord. Stap voorbij Knp 43 om bij de kruising met de Pappotstraat aan de overkant van de straat Knp 45 te vinden. Hou rechts aan om na 100 m Knp 46 te vinden. Sla de doodlopende straat in. De straat is aan de ene kant met een meidoornhaag afgezoomd. We wandelen voorbij een villa en bereiken zo het parkmonument Hill 62 (D). Sla niet rechts af om het pad te volgen, maar stap rechtdoor om het park in te stappen. Je vindt er enkele uitkijkpunten onder esdoorns (witte of zilver esdoorn?) waarbij je een panorama op onder andere leper krijgt (afb. 1). Blijkbaar hebben

de onderhoudsdiensten al oog gekregen voor een meer natuurvriendelijk grasbeheer van het domein. Hopelijk inspireert dat enkele mensen van de Vlaamse groendiensten om hun pelouse-dogma's en "properheids"-manie opzij te zetten. Stap naar de brede uitgang om in de Canadalaan uit te komen. De laan is met esdoorns (of ahorns) afgezoomd. (Het blad op de Canadese vlag is dat van de suikeressdoorn).

Links van de weg bevindt zich het Sanctuary Wood Cemetery (afb. 2: 2.000 graven – meer dan twee derde van de gesneuvelde soldaten konden niet geïdentificeerd worden). Let op de bomen bij de begraafplaats: haagbeuk en plataan. Volg de Canadalaan voor ongeveer 1 km tot aan Knp 72.

② Sla bij KNP 72 een smalle veldweg naar rechts in. Let op bij de tweede wandelsluis: er ligt daar een diepe, nauwe put waar je best niet met je voet in blijft haperen. We komen aan bij het Hoge Crater Cemetery (5923 doden waarvan twee derde niet geïdentificeerd kon worden). Let op de lindebomen langs de begraafplaats. Bij de knooppuntenpaal (richting Knp 73) volgen we de knooppuntenroute niet, maar slaan we rechts een brede veldweg in. Voor ons krijgen we een mooi panorama met o.a. het Hoge bos, links van ons zien we de installaties van het prikkelpark, alias "pret"-park, Bellewaerde. De landweg mondt uit op een brede grindweg naar het Hoge bos (ook bekend als Hoge Netelaar of Drieblotenbos). Sla de grindweg naar rechts in, richting het bos (richting Knp 74). Het bos met de aangrenzende private bospercelen is ongeveer 45 ha groot. In de spechtengaten van de bomen huizen de rosse vleermuis, de watervleermuis en de Brandts vleermuis. Een

BERNARD DECOCK

Gegevens:

De wandeling is niet geschikt om met kinderwagens op stap te gaan.

• Startpunt:

Parkeerplaats Zwarteleenstraat 5-15, Zillebeke (Nieuw aangelegde parkeerplaats). Als de parking vol staat, dan kan op de parkeerplaats van Hill 60 (Zwarteleenstraat) geparkeerd worden. Wie van de parkeerplaats Hill 60 vertrekt, zal door de Zwarteleenstraat richting knooppunt 29 moeten stappen.

• **Afstand:** 12,8 km. Een ingekorte variant is 9,9 km lang

onderzoek van Natuurpunt met een batdetector wees op een mogelijk permanente aanwezigheid van die vleermuizen in dit bos tijdens de winter. Let opnieuw op de verschillende boomsoorten in het bos (eik, tamme kastanje, esdoorn, beuk, hazelaar ...). Hier en daar klautert al klimop en kamperfoelie in de bomen omhoog. Bij het verlaten van het bos krijgt het pad de aard van een veldweg, om wat later met eiken afgezoomd te worden. We komen terug op de Pappotstraat uit.

③ Volg bij KNP 74 de Pappotstraat naar links (richting KNP 85). Sla na ongeveer 100 m rechts de Herenthagestraat in. Na een kleine 400 m vinden we Knp 40. We slaan een private weg naar rechts in. De weg is aanvankelijk geasfalteerd, maar zal in een boswegel overgaan om dan verder te transformeren in een veldweg tussen twee akkers in. We komen uit aan de Passendaleveldstraat bij Knp 41. Sla de straat links in. Vind na 200 meter Knp 37. Sla rechts een bospad in (richting Knp 36). Let op de hoog opgeschoten eiken. Sla bij Knp 36 een brede laan met beuk naar rechts in (richting Knp 38). Verderop stappen we een majestueuze beukenlaan in. We krijgen een kathedraalindruk (C). We komen terug in het Groenenburgbos. Blijf richting Knp 38 volgen. Hou bij Knp 38 links aan om naar Knp 35 te stappen. Volg dan richting Knp 34 (steek de Vijfwegenstraat over) en vind verder bij de Kranenburgstraat een infopaneel. Hou bij Knp 34 links aan (richting Knp 79). Hou bij Knp 79 rechts aan om naar Knp 32 te stappen.

④ Knp 32. Wie de korte lus (10 km) wil afstappen, moet rechts naar Knp 52 stappen. Vind dan na 250 m Knp 52 om daar naar Knp 30 te stappen (150 m). Hou dan links aan om naar Knp 29 te wandelen (na 300 m bereik je de uitgang van het Groenenburgbos). Blijf richting Knp 29 volgen (Zwarte Leenbos) om ten slotte de Werviksestraat te bereiken.

Wie de grote lus (13 km) wil afwandelen, sla bij Knp 32 linksaf, richting Knp 78. We komen op een breed stuk grasland terecht dat verderop op een verharde weg zal uitlopen. Steek verder de Werviksestraat over om de Kasteelhoekstraat in te stappen. Stap bij Knp 78 rechtdoor (richting Knp 31). Let op de grote wijngaard links. Voor ons zien we de kerktoren van de gemeente Hollebeke. Stap rechtdoor bij Knp 31 (richting Knp 11). Stap verder bij Knp 11 onder de spoorweg door om dan bij Knp 12 uit te komen.

⑤ Sla het domein van de Palingbeek (De Vierlingen) naar rechts in (richting Knp 27). Let rechts op de meidoornhaag en verderop de sleedoorn. We wandelen opnieuw een gemengd bos binnen. Na een kleine 500 m bereiken we links en rechts enkele waterpartijen. De weg splitst zich verder op. Het is eender welk pad je neemt, alle paden leiden uiteindelijk naar de Caterpillar Crater (E - afb. 3). Stap bij de krater naar Knp 28. We komen uit bij Hill 60. Volg richting Knp 29. Stap na

het monument van het Franse verzet naar rechts naar de hoger gelegen houten vlonders tussen de eiken (afb. 4). Hier zie je hoe dicht de verschillende frontlijnen bij elkaar lagen. Na het bereiken van de parkeerplaats Hill 60 stappen we verder de Zwarteleenstraat af naar het vertrekpunt van de wandeling.

Hieronder, ter referentie, een verkorte beschrijving met alleen maar vermelding van de knooppunten.

29 – 30 – 43 – 45 – 46 – 71 – 72 – (volg ter hoogte van de begraafplaats Hooze Crater Cemetery een landweg naar rechts en hou op het eind rechts) – 74 – 85 – 40 – 41 – 37 – 36 – 38 – 35 – 34 – 79 – 32 – (Voor de kleine lus, volg dan 52 – 30 – 29 – 28) – 78 – 31 – 11 – 12 – 27 – 28 – 29

Weetjes

A. DE GASTHUISBOSSEN

De Gasthuisbossen bestaan uit acht verschillende bosdomeinen, verspreid over Zillebeke, Zandvoorde en Wijtschate. Ze werden tijdens de middeleeuwen eigendom van de leperse 'Godshuizen' en 'Gasthuizen'. De bossen zijn vandaag grotendeels eigendom van het leperse OCMW dat de bossen voor 99 jaar in erfpacht aan de provincie West-Vlaanderen gaf. In de bossen ontspringen verschillende beken. Ze hebben in de heuvelkam diepe insnijdingen, zogenoemde beekdalen, gemaakt. De heuvelrij, waarop de bossen liggen, werd tijdens de IJstijden met zand en weinig leem afgedekt. Later evolueerde de bodemsamenstelling tot licht-zandleem. Hier en daar vind je nog silex (vuursteen) en rolkeien. Het toont aan dat de bodem vroeger nog door een grote wateroppervlakte overspoeld werd.

In de meeste van die bossen vonden veldslagen plaats in de strijd om leper tijdens de Eerste Wereldoorlog. De leperboog of de leper Salient was een uitstulping in het Westfront rond leper. Een "Salient" is een militaire term voor een stuk grondgebied dat vooruitsteekt in vijandelijk gebied en dat dus moeilijk te verdedigen valt. De gevechten in deze boog waren berucht om hun wreedheid door de grootschalige inzet van gifgas en vlammenwerpers. Naar schatting vielen hier 185.000 soldaten waarvan er maar liefst 100.000 niet werden teruggevonden of geïdentificeerd konden worden. De strijd om leper verklaart de vele begraafplaatsen die het landschap hier tekenen.

Veel bossen werden door de oorlog verwoest. In 1932 werd, na 12 jaar palaveren, werk gemaakt

van de herbebossing van de streek. Er werd veel naaldhout aangeplant. De laatste jaren worden de naoorlogse naaldhoutbestanden systematisch door loofhoutaanplantingen vervangen. De Grove den blijft nog steeds een veelvoorkomende naaldboom in de Gasthuisbossen. In het Groenenburgbos werden veel beuken aangeplant. Daarnaast vind je veel esdoorn en eik met hier en daar wat berk.

De herfstmaanden zijn uitstekende maanden om de paddenstoelen te komen bewonderen. Vanaf september verschijnen soorten als amanieten (bv. vliegenzwam), boleten (bv. eekhoortjesbrood) en russula's, die in nauw contact leven met boomwortels. Met de nevels en de koude van oktober verschijnen andere soorten. Het zijn nu de saprophyten (bv. nevelzwam en botercollybia) die de overhand krijgen. Saprophyten leven van het verterende strooisel. Nog later in de herfst vind je meer helmmycena en de honingzwam die in groepjes of solitair op dood loofhout leven. Het fluweelpootje, de oesterzwam en het judasoortje op de vlier zul je pas na de eerste nachtvorst zien verschijnen.

De buizerd broedt in de omgeving van de Gasthuisbossen. Je kunt de buizerd het best waarnemen in de open ruimte tijdens zijn zweefvlucht.

B. ADELAARSVAREN

De adelaarsvaren komt massaal voor in bossen met Grove den. Op zurige, zandige gronden weet de plant zich via haar zwarte wortelstokken goed te verspreiden. Je vindt trouwens nauwelijks sporen aan de onderkant van de driedubbel geveerde bladeren. De plant ontleent haar naam aan het feit dat de doorsnede van de bladsteel aan de voet lijkt op het profiel van een dubbele adelaar. (Ja, natuurbeleving en verbeelding gaan hand in hand).

C. BEUKEN

In het Groenenburgbos werden heel wat beuken aangeplant. Beukenbossen staan bekend om hun majestueuze, kathedraalachtige uitstraling. De stammen zijn vaak kaarsrecht, glad en grijs, en vormen hoge pilaren die tot wel 45-50 meter hoog kunnen worden. Het dichte bladerdak zorgt ervoor dat er weinig licht doordringt, zodat de ondergroei niet kan gedijen. De beuk zelf groeit wel in lichtarme omstandigheden en zal dus de meer lichtgevoelige soorten als eik en es verdringen. In de herfst kleuren beukenbossen prachtig goudgeel tot koperbruin.

D. HET HILL 62 PARKMONUMENT

Het monument bevindt zich op de top van "Hill 62", een strategisch belangrijke heuvel van ongeveer 62 meter hoog. Hier worden de acties van het Canadese Korps herdacht dat in 1916 enkele vitale hoger gelegen posities kon terugwinnen op het Duitse leger. Dit ging echter ten koste van meer dan 8.000 Canadese soldaten.

E. CATERPILLAR CRATER

De krater is ontstaan door een gigantische ondergrondse explosie tijdens de Tweede Slag om Mese op 7 juni 1917. Bij het aanleggen van de spoorwegbedding in 1850 werd de uitgegraven aarde aan weerszijden van het spoor slordig gedumpt. Zo ontstond er een langwerpige, heuvelachtig terrein. Door de kronkelige, langwerpige vorm van de heuvel op de kaarten noemden de Britten hem "caterpillar" (rups). De explosie onder de Caterpillar was zo kolossaal dat de heuvel volledig werd weggeblazen, waardoor er een enorme krater ontstond.

Download de wandeling via deze QR-code of www.natuurkoepel.be/wandelingen_klimop

